چگونه افغانستان ۲۰ سال به عقب برگشت؟

سال حکمرانی دوباره طالبان

شـــاید اگر ابتدای سال ۱۴۰۰ کسی میگفت تا چند ماه دیگر حکومت افغانســـتان سقوط می‌کند و دوباره طالبان زمام امور را در دســـت می‌گیرند همه با دیده طنز یا لااقل شک و تردید به گفته او نگاه می‌کردند. اما انچه که کمتر کســـی پیشبینی می‌کـــرد، به راحت ترین شـــکل ممکـــن رخ داد. پیشروی ســـریع طالبان در افغانســـتان به سوی پایتخت، روز ۲۴ مرداد ماه موجب ســـقوط کابل شد و طالبان پس از ۲۰ سال کنترل افغانستان را دوباره به دســـت گرفت و نیروهای طالبان در ارگ ریاست جمهوری مستقر شدند. فرار اشرف غنی از افغانســـتان، همچون نقطه ننگی بر کارنامه او ثبت شد چراکه خیلی راحت، اختیار کابل را به طالبان واگذار کرد و از کشـــور خارج شد. به همین دلیل طالبان بدون جنگ و خونریزی، شـــهر را تسخیر کردند. هرچند خودشان هم هنگامی‌که وارد حومه شهر شدند اعلام کرده بودند قصد ندارند شهر را به زور تصرف کنند.

پیشـــروی طالبان به سمت کابل، از اردیبهشت ماه آغاز شـــده بـــود اما تا اوایل مرداد، پیشـــروی آنهـــا به گونه ای نبود که تســـخیر فوری و راحت کابل را بتوان پیشبینی کرد. مقامات آمریکایی در اواخر تیرماه پیش‌بینـــی کردند که کابل می‌تواند برای چنـــد ماه مقاومت کند اما پنـــج روز قبل از رســـیدن طالبان به کابل پیش‌بینی شد که کابل در مدت ۳۰ تا ۹۰ روز ســـقوط خواهد کرد. با این حال در عرض دو روز، مقامات پیش‌بینی جدیدی ارائه کردند که کابل در عرض یک هفته ســـقوط خواهد کرد. هرچند ســـقوط کابل از این هم کمتر به طول انجامید!

پس از ســـقوط کابل، نیروهـــای ناتو از طریق فرودگاه بین المللی حامد کرزای کابل از افغانستان خارج شـــدند. در مجموع در ظـــرف ۱۸ روز بیش از ۱۲۳،۰۰۰ نفـــر توســـط کشـــورهای غربی به خارج از افغانســـتان انتقال داده شـــدند. عملکرد ناتو با انتقادات فراوانی مواجه شـــد. چراکه بیست ســـال حضور ناتو و نیروهای نظامی‌خارجی بویژه آمریکایی‌ها در افغانســـتان، با خـــروج این نیروها و تسخیر کشـــور به دســـت طالبان، یعنی همان گروهـــی که نیورهای خارجی بـــرای بیرون راندن آنها به افغانستان رفته بودند، عملا بی نتیجه مانده بـــود و نه تنها آنها افغانســـتان را دوباره به طالبان سپردند، بلکه تجهیزات نظامی‌پیشرفته ای هم که در افغانستان داشتند به دست طالبان افتاد تا آنها از قبل خطرناکتر شوند!

مقامات غربی البته خروج خود از افغانستان را با دلایل مختلف توجیه می‌کردند. به عنوان مثال جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا گفت که اگر نیروهای افغان توانایی برای کنترل کشـــور را نداشتند، پس ادامه حضـــور نیروهای آمریکایی در افغانســـتان «تغییـــری ایجاد نمی‌کرد». پس از خروج اشـــرف غنی از افغانستان، حامد کرزی رئیس‌جمهور سابق افغانســـتان قول داد که همراه با دختران جوانش کابل را تـــرک نخواهد کرد. عبدالله عبدالله، رئیس شورای ملی آشـــتی افغانستان، فرار اشرف غنی را محکوم کرد و گفت: «اینکه رئیس‌جمهور پیشین،

مقامـــات غربی البته خـــروج خود از افغانســـتان را با دلایل مختلف توجیه می‌کردند. به عنـــوان مثال جو بایدن، رئیس‌جمهـــور آمریکا گفـــت که اگر نیروهای افغان توانایـــی برای کنترل کشور را نداشـــتند، پس ادامه حضور نیروهـــای آمریکایی در افغانســـتان «تغییری ایجاد نمی‌کرد»

افغانســـتان را ترک کرد و ملـــت را در این حالت قرار داد، خداوند همراهش محاسبه می‌کند و مردم افغانستان قضاوت خود را خواهند کرد.»

مردم افغانســـتان هم نگران پیامدهای بازگشت طالبان بودند. آنهـــا در خانه‌های خود پناه گرفته بودند یا به سمت فرودگاه کابل می‌رفتند تا شانس خود را برای خروج از افغانســـتان امتحان کنند که البته برخی از آنها موفق شدند و بخش بیشتری از آنها ناکام ماندند. گاردیـــن گزارش داد از ترس از اینکه طالبان پوشـــیدن برقع و چادَری را دوباره بر زنـــان اجبار می‌کند، فروش آن در روزهای منتهی بـــه ورود طالبان افزایش یافـــت و قیمت آن ۲۰۰ افغانی به ۳۰۰۰ افغانی رسید.

در ایـــن میان، ائتلاف شـــمال و دیگر نیروهای ضـــد طالبان به دره پنجشـــیر رفتند تـــا همراه با فرزند احمد شـــاه مسعود در تنها استان باقیمانده از افغانســـتان که هنوز به تصرف طالان درنیامده بود دفاع کنند. ایســـتادگی احمد مســـعود مورد توجه بسیاری، از جمله در ایران قرار گرفت. احمد مسعود فرزند احمد شاه مسعود، شیر دره پنجشیر اســـت که در نوامبر ۲۰۱۶ به عنـــوان مدیر بنیاد مســـعود منصوب شد و در ۵ دســـامبر ۲۰۱۹ در آرامگاه پدرش در درهٔ پنجشیر به عنوان جانشین وی معرفی شد.

مســـعود متولد ۱۰ ژوئیهٔ ۱۹۸۹ در افغانستان بود. دوازده ســـاله بود که پدرش توســـط القاعده کشـــته شـــد و او همراه خواهرانش به ایران آمد. پس از حدود یک دهه زندگـــی در ایران، با اتمام تحصیلات ابتدایی و دبیرستان، برای ادامهٔ تحصیل به بریتانیا رفت و یک سال را در یک دورهٔ نظامی‌در آکادمی‌نظامی‌ســـلطنتی سندهرســـت گذراند. در سال ۲۰۱۵ مدرک کارشناسی خود را در مطالعات جنگ از دانشـــگاه کینگز لندن و در ســـال ۲۰۱۶ کارشناســـی ارشـــد در سیاســـت بین‌المللی را از دانشـــگاه لندن سیتی دریافت کرد و به افغانستان بازگشت.

مسعود از سال ۲۰۱۹ به روند صلح افغانستان و مذاکره با طالبان اعتراض کرد چراکه معتقد بود که منافع همهٔ افغان‌ها در آن در نظر گرفته نشده‌است. احمد مسعود پس از تصرف کشور افغانستان توسط نیروهای طالبان از مردم خواست به پنجشیر بروند و به مقاومت علیه طالبان بپیوندند. او ایســـتادگی پنجشیر در شمال افغانستان را ایستادگی نمادین بـــرای کل افغانســـتان توصیف کرد. امـــا طالبان پنجشـــیر را هـــم تصرف کرد و مســـعود به مکان نامعلومی‌رفت؛ هرچند اعلام کرد که به ایستادیگ در مقابل طالبان ادامه می‌دهد.

حـــالا هفت ماه اســـت کـــه طالبان قـــدرت را در افغانســـتان در اختیـــار گرفتـــه انـــد و اگرچه سختگیری‌هایشـــان همانند سه دهه پیش نیست امـــا محدودیتهای فراوانی بویژه بـــرای زنان ایجاد کرده‌اند که موجب شـــده بســـیاری از افغانها که امیدی به بهبود اوضاع ندارند از افغانســـتان خارج شده یا در صدد خروج از این کشور باشند.

حمله روسیه به اوکراین، آخرین اتفاق مهم سال ۱۴۰۰

قمار پوتین با برگه تهاجم نظامی

آخرین ماه ســـال جاری خورشـــیدی، شـــاهد رویـــدادی در جهـــان بود که کمتر کســـی تصور می‌کـــرد در دنیای مدرن باز هم شـــاهد رخ دادن آن باشـــیم. حمله نظامی‌به کشوری دیگری برای تصرف خاک آن کشـــور، چه حمله عراق به ایران و کویت باشـــد، چه حمله اســـرائیل به فلسطین و چه حمله آذربایجان به ارمنســـتان، قابل پذیرش نیســـت. اما حمله روســـیه به اوکراین، مهمترین رخداد نظامی‌ســـالهای اخیر در جهان بود. روسیه عملا تلاش کرده تا اوکراین را تصرف کند، چراکه دولـــت اوکراین که برآمده از رای مردم اســـت، به ســـمت غرب گرایش دارد. هرچند ناتو و آمریکا در سالهای گذشته تلاش فراوانی برای افزایش گستره نفوذ خود به ســـمت شرق اروپا داشته اند و همین امر موجب نگرانی روســـیه شده، اما از هر منظری که بنگریم، حمله نظامی‌به خاک کشـــوری دیگر، نمی‌تواند قابل پذیرش باشد.

از اوایل ســـال ۲۰۲۱ زمزمه‌های نگرانی روسیه از وضعیـــت اوکراین آغاز شـــد. ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روســـیه از گســـترش ناتو از ســـال ۱۹۹۷ به‌عنـــوان تهدیدی برای امنیت کشـــورش انتقاد کرد و خواســـتار ممنوعیت قانونی پیوستن بـــه ائتلاف نظامی‌برای اوکراین شـــد. او همچنین نظریهٔ بازپس‌گیری سرزمین‌های شوروی سابق را هم مطرح کرد.

از بهمن ماه، شـــایعه حمله روســـیه به اوکراین به گوش می‌رســـید اما مقامات روسیه شایعات را تکذیـــب می‌کردند. با این وجود حمله روســـیه به اوکراین در ســـاعت پنج بامداد پنجم اســـفندماه نشـــان داد کـــه برآوردهای اطلاعاتـــی غربی‌ها از قطعی بودن حمله روســـیه به اوکراین دقیق بوده اســـت. البتـــه پوتیـــن در روز دوم اســـفند ماه به طور رســـمی‌جمهوری خلق دونتسک و جمهوری خلق لوهانسک، دو کشـــور خودخوانده در منطقه دونباس در شـــرق اوکراین را به‌رسمیت شناخت و نیروهای خود را به ایـــن مناطق اعزام کرد. روز بعد، شـــورای فدراســـیون روســـیه به‌اتفاق آرا به پوتین مجوز اســـتفاده از نیـــروی نظامی‌در خارج از مرزهای روســـیه را صادر کرد. پاســـخ ولادیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین به این حمله، اعلام حکومت نظامی، قطع روابط دیپلماتیک با روسیه و دستور بسیج عمومی‌بود. عملیات نظامی‌روسیه از شـــرق اوکراین، جنوب بلاروس (متحد روسیه) و شـــبه‌جزیرهٔ کریمـــه انجام گرفت. پـــس از این تهاجم بسیاری از مردم اوکراین به سمت مرزهای همسایگان غربی اوکراین به‌ویژه لهستان گریختند.

رئیس‌جمهـــور اوکرایـــن از مـــردان ۱۸ تا ۶۰ سال خواست برای کشورشـــان با روسیه بجنگند. زلنســـکی که یک کمدین بود و بـــا بهره گیری از شهرت خود در قامت یک هنرمند، رئیس جمهور کشـــورش شـــده بود، در بحران حمله روسیه به اوکراین، چهره دیگـــری از خود را در معرض دید عموم گذاشت؛ چهره ای جنگنده و مقاوم. خیلی‌ها او را با اشرف غنی رئیس جمهور افغانستان مقایسه کردند که بلافاصله پس از نزدیک شـــدن طالبان به کابل، از کشور فرار کرد. درحالیکه زلنسکی در کشـــورش ماند و هر بار که شایعه فرارش شنیده

حمله روسیه به اوکراین به قمار بزرگی برای پوتین تبدیل شد چراکه نیروهای روســـیه پس از گذشت ســـه هفته از آغـــاز تهاجم، با وجود پیشـــروی‌هایی که داشـــته‌اند موفقیت بزرگی به دست نیاورده اند و حتی به پایتخت اوکراین هم که فاصله چندانی با مرز بلاروس – متحد روسیه – ندارد، نرسیده‌اند

شـــد، فیلمی‌از حضور در دفتر کارش یا حضور در خیابانهای کی یف منتشر کرد تا نشان دهد وقتی از مـــردم میخواهد مقاومت کنند، خودش در صف اول مقاومت است.

تهاجم روسیه به اوکراین با محکومیت گسترده بین المللی مواجه شد. مجمع عمومی‌سازمان ملل متحد روز یازدهم اسفند در سومین روز از نشست اضطـــراری و ویژه خود درباره بحـــران اوکراین با ۱۴۱ رای موافق، ۳۵ رای ممتنع و ۵ رای مخالف، قطعنامه ای در محکومیت روســـیه تصویب کرد. فقط کشـــورهای روسیه، ســـوریه، بلاروس، کره شمالی و اریتره به این قطعنامه رای مخالف دادند و کشورهایی همچون ایران، چین، عراق،هند، کوبا و پاکســـتان به قطعنامه رای ممتنـــع دادند. این قطعنامه از روســـیه خواست، فوری استفاده از زور علیـــه اوکراین را متوقف کند و فورا، کامل و بدون قید و شرط تمام نیروهای نظامی‌خود را از اوکراین خارج کند. هرچند این درخواستها از سوی روسیه بی پاســـخ ماند و حمله به اوکراین وارد چهارمین هفته خود می‌شود.

اگرچه حمله روســـیه به اوکراین با محکومیت گســـترده بین المللـــی مواجه شـــد و تحریمهای گسترده ای هم علیه روسیه به اجرا درآمد اما ناتو با درخواست رئیس جمهور اوکراین مبنی بر ایجاد منطقه پرواز ممنوع مخالفت کرد. جو بایدن رئیس جمهـــوری آمریـــکا گفت که ایجـــاد منطقه پرواز ممنوع به معنای آغاز جنگ جهانی ســـوم اســـت. چراکـــه در این صورت نیروهای ناتـــو باید با پرواز هواپیماهای روســـیه مقابله کنند. به همین دلیل منطقه پـــرواز ممنوع تا پایان هفته ســـوم تهاجم نظامی‌روسیه به اوکراین، ایجاد نشد.

حمله روســـیه به اوکراین به قمار بزرگی برای پوتین تبدیل شـــد چراکه نیروهای روســـیه پس از گذشـــت ســـه هفتـــه از آغاز تهاجـــم، با وجود پیشـــروی‌هایی که داشـــته اند موفقیت بزرگی به دســـت نیاورده اند و حتی به پایتخت اوکراین هم که فاصله چندانی با مرز بلاروس – متحد روســـیه – ندارد، نرسیده اند.

حمله روســـیه به اوکرایـــن، اروپا را با ســـیل گسترده ای از پناهندگان مواجه کرده که بیسابقه است. تاکنون نزدیک به سه میلیون نفر از مرزهای اوکراین خارج شـــده و به ســـمت کشورهای دیگر اروپایی رفته اند تا از جنگ در امان باشند. پوتین با حمله به اوکراین نشـــان داد مشی او دیکتاتوری اســـت و اگرچه تغییر قانون بـــرای افزایش دوران ریاســـت جمهـــوری و تمایل به حضـــور ابدی در قدرت نشـــانه ای از همین مشی اوست، اما حمله نظامی‌به کشوری مستقل، نشان داد که این مشی دیکتاتوری می‌تواند خطرناک هم باشـــد؛ به گونه ای کـــه خیلی‌ها این روزها او را با هیتلر مقایســـه می‌کنند.

تهاجم روسیه به اوکراین اگرچه دوران سختی برای مردم اوکراین رقـــم زده اما اقتصاد جهانی را هم به دلیل محدودشدن صادرات انرژی و گندم از این دو کشور دچار چالش کرده است؛ چالشی که همچنان ادامه خواهد داشت.

ورزش ایران در سالی که گذشت

از حضور موفق در المپیک تا صعود به جام جهانی فوتبال

اگـــر بخواهیم ورزش ایران را در ســـال ۱۴۰۰ خلاصـــه کنیم، بـــه رویداد مهـــم المپیک توکیو می‌رســـیم و البته صعود تیم ملی فوتبال ایران به جام جهانی. سی و دومین دوره بازی‌های المپیک در توکیو با یکســـال تأخیر بـــه دلیل همه گیری کرونا از اول تا هفدهم مردادماه سال ۱۴۰۰ و در سال ۲۰۲۱ میلادی برگزار شد.

مســـابقاتی که در نوع خود به دلیل سالن‌های خالی از تماشاچی، نبود مراسم حاشیه‌ای و تست گیـــری مرتب کرونا و ســـخت گیـــری در حضور ورزشـــکاران در دهکده مســـابقات و داخل شهر، المپیک متفاوتی را رقم زد.

ایـــران در این رویداد با ۶۶ ورزشـــکار در ۱۷ رشـــته شامل رشـــته‌های کشـــتی فرنگی و آزاد، وزنه بـــرداری، تکواندو، کاراته، بوکس، بدمینتون، تنیس روی میز، شـــنا، دوومیدانی، شمشیربازی، تیراندازی، تیراندازی با کمان، قایقرانی (روئینگ و آب‌های آرام)، والیبال و بسکتبال حضور داشت. ایران با ۳ طلا و ۲نقره و ۲ برنز، مجموع ۷ مدال به کار خود در این مســـابقات پایان داد که بعد از المپیـــک ۲۰۱۲ لندن بهترین مدال آوری در این دوره از بازی‌های المپیک برای ایران ثبت شد.

مدال‌آوران ایران در المپیک ۲۰۲۰ توکیو این هفت نفر بودند:

۱- جواد فروغی - تیراندازی - مدال طلا
۲ - محمدرضا گرایی - کشتی فرنگی طلا
۳ - سجاد گنج زاده - کاراته - مدال طلا
۴ - علی داوودی- وزنه برداری - مدال نقره
۵ - حسن یزدانی - کشتی آزاد - مدال نقره
۶ - محمدهادی ســـاروی - کشتی فرنگی - مدال برنز
۷ - امیرحسین زارع - کشتی آزاد - مدال برنز

نکات جالبی درباره حضـــور ایران در المپیک توکیو وجود داشـــت. نخســـت اینکه تیراندازی با کســـب مدال طلا که اولین مدال رشته تیراندازی بـــرای ایران در المپیک بود، به جمع رشـــته‌های مدال آور ایران در المپیک پیوســـت. پیش از این تنها دوومیدانی با یک نقره این طلسم را شکسته بود. ایران قبل از این تنها در رشته‌های تکواندو و کشتی و وزنه برداری صاحب مدال می‌شد.

در تکوانـــدو بدترین نتایج این رشـــته در ادوار گذشته رقم خورد و تکواندوکاران دست خالی به ایران بازگشتند.

اما در عوض در رشته کاراته که برای اولین بار در این دوره از المپیک و به واسطه میزبانی ژاپنی ها وارد مسابقات شـــد و جزو رشته‌های اختیاری میزبان المپیک بود، ایران توسط سجاد گنج زاده به مدال طلا رســـید و این احتمال وجود دارد که تنها مدال تاریخی کاراته باشـــد کـــه برای ما در المپیک به یادگار ماند.

در دوومیدانی نمایندگان ایران حتی رکوردهای شخصی خود را هم تکرار نکردند و احسان حدادی با رتبه ۲۶ و نزدیک به چهار متر اختلاف با رکورد اصلی و ثبت شـــده خود بدترین نتیجه خود را در یک میدان بین المللی ثبت کرد.

حضور زنان ایران در برخی رشته‌های المپیک بیشـــتر مورد توجه قرار گرفت. در روئینگ زنان

ایران در ســـال جاری ده مسابقه رسمی برگزار کرد که در تنها بازی دوستانه خود سه بر صفر ســـوریه را شکست داد و در ادامه در ۹ بـــازی در رقابتهای مقدماتی جـــام جهانی صاحب هشـــت پیروزی و یک تساوی در مقابل کره جنوبی شد تا دراگان اســـکوچیچ حضور موفقی را در راس تیم ملی فوتبال ایران تجربه کند

نازنین ملایی قایقران جوان کشورمان در شرایطی وارد المپیک شد که از امکانات مناسبی برخوردار نبود با ایـــن حال ملایی توانســـت در یک اتفاق تاریخی ۱۲ پله رتبه مـــردان و ۱۴ پله رتبه زنان ایـــران را در بازی‌های المپیک ارتقا ء دهد. ملایی که ورزشکار بورســـیه کمیته بین المللی المپیک است پس از این درخشـــش از سوی توماس باخ رئیس کمیته بین المللی المپیک مورد تقدیر قرار گرفت و یک هدیه دریافت کرد.

ثریـــا آقایـــی در بدمینتون، ۵۰ ســـال پس از آخرین حضـــور زنان ایـــران در میادین جهانی و ۱۳ سال پس از آخرین حضور نماینده این رشته در المپیک راهی توکیو شـــد و اولین برد تاریخی بدمینتـــون ایران در این رویدادهـــا را به نام خود ثبت کرد.

ایـــران در مســـابقات تیمی‌هم در رشـــته‌های والیبال و بسکتبال به مصاف حریفان رفت که در بســـکتبال با سه شکست در مقابل آمریکا، چک و فرانســـه در مرحله گروهی از دور مسبقات حذف شدیم و در والیبال در بازیهای انتقادبرانگیز با دو برد در مقابل لهستان و ونزوئلا و سه باخت مقابل ژاپن و کانادا و ایتالیا موفقیتی کسب نکرد.

در مجمـــوع عملکرد ورزشـــکاران ایـــران در المپیک توکیو اگرچه درخشان نبود اما نسبت به دوره‌های قبلی – به جز المپیک لندن – بهتر بود و با حضور نســـبتا موفقی رتبهٔ بیســـت و هفتم را کسب کرد.

ایـــران در بازی‌هـــای پارالمپیـــک تابســـتانی ۲۰۲۰ نیـــز که از ۲ تـــا ۱۴ شـــهریور در توکیو برگزار شد حضور داشـــت و از حیث تعداد مدال بهتریـــن عملکرد و از حیث رتبه پس از بازی‌های پارالمپیک تابستانی ۲۰۱۲ لندن بهترین عملکرد تاریـــخ پارالمپیک ایران را ثبت کرد. ایران در این مسابقات با ۱۲ طلا، ۱۱ نقره و یک برنز سیزدهم شد.

سالی که گذشـــت برای فوتبال ایران به دلیل پرونده‌های متعدد شـــکایت در فیفـــا، از جریمه ســـنگین به خاطر شـــکایت ویلموتس، سرمربی پیشـــین تیم ملی فوتبال گرفته تـــا پرونده‌های شـــکایت علیه باشـــگاهها و همچنین حذف سه نماینده فوتبال ایران، استقلال، پرسپولیس و گل گهر از لیگ قهرمانان آســـیا به دلیل عدم رعایت معیارهای حرفه ای، سال خوبی نبود و تنها مقطه مثبت آن صعود بی دردسر تیم ملی فوتبال ایران به عنوان نخستین تیم آسیایی به جام جهانی قطر بود.

ایران در ســـال جاری ده مسابقه رسمی‌برگزار کرد که در تنها بازی دوســـتانه خود سه بر صفر ســـوریه را شکســـت داد و در ادامه در ۹ بازی در رقابتهـــای مقدماتی جام جهانی صاحب هشـــت پیروزی و یک تســـاوی در مقابل کره جنوبی شد تا دراگان اسکوچیچ حضور موفقی را در راس تیم ملی فوتبال ایران تجربه کند.

ملی پوشـــان فوتبال ایـــران در دو بازی پایانی خود در مقدماتـــی جام جهانی، در عید به مصاف کره جنوبی و لبنان خواهند رفت.

پذیره نویسی سهام پرسپولیس و استقلال بالاخره به وقوع پیوست

«خصوصی سازی» یا «نمایش خصوصی سازی» سرخابی‌ها؟!

حذف پرسپولیس و استقلال از «لیگ قهرمانان آسیا» اتفاقی بود که بر اساس قوانین کنفدراسیون فوتبال آسیا (AFC) سالها قبل باید اتفاق می‌افتاد اما به هر شـــعبده ای بود در طول سالهای اخیر این موضوع حل و فصل می‌شد تا اینکه دی ماه امسال آخرین اخطار از ســـوی این کنفدراسیون داده شد. فرصتی که کنفدراســـیون فوتبال آسیا برای حل و فصل مســـائل داده بود این بار به اندازه ای کم بود که مسئولان از همان آغاز دستها را بالا برده بودند و تلویحـــا اعلام کردند که کار تمام اســـت ... و این دو تیم پرطرفـــدار پایتخت از لیگ قهرمانان حذف شدند!

دولتـــی بودن این دو باشـــگاه، داشـــتن مجمع یکســـان که مغایر با قوانین باشـــگاه‌های حرفه ای اســـت، پرداخت نشـــدن بدهی‌هایی که از بیست ســـال قبل وجـــود داشـــته و بر حجـــم آن افزوده شده، مشـــکل مالیاتی و همچنین بد حسابی، عدم پرداخـــت بدهی‌ها و اختلافات مالـــی که منجر به ثبت شـــکایت‌های متعدد از این دو تیم شده است، مواردی است که AFC بر آنها دست گذاشته بود.

در راس این مشـــکلات «مالکیـــت دولتی» این باشگاه‌ها است که متاسفانه در طول دو دهه گذشته بارها و بارها از خصوصی ســـازی آنها ســـخن گفته شـــده اما عملا اتفاقی نیفتاد! به همین خاطر اولین موضوعی که یکبار دیگر بعد از این اتفاق مورد توجه قرار گرفت، واگذاری دو تیم پرسپولیس و استقلال به بخـــش خصوصی بود. پیش از این، آخرین اخبار پیرامون این موضوع مربوط به آذرماه ســـال ۱۳۹۷ بود که مســـعود ســـلطانی فر وزیر وقـــت ورزش و جوانان اعلام کرد: «پیشـــنهاد این وزارتخانه مبنی بر واگذاری دو شرکت استقلال و پرسپولیس که به تایید رییس جمهور رســـیده بود، بعد از طی کردن مراحل کارشناسی در کمیسیون اقتصادی در هیات دولت به تصویب رســـید و با توجـــه به این مصوبه هیات وزیران، سازمان خصوصی‌سازی تمامی‌مراحل ارزیابـــی، قیمت‌گـــذاری، تعیین شـــرایط و نحوه واگذاری به متقاضیان را بر عهده خواهد داشت».

با این همه تا پایان عمـــر دولت قبلی خبری از این موضوع نشـــد. ۱۸ شهریور و پیش از حذف این دو تیم از لیگ قهرمانان آسیا، حمید سجادی وزیر فعلی ورزش و جوانان اعلام کرده بود که خصوصی سازی اســـتقلال و پرسپولیس تا دو ماه بعد (یعنی ۱۸ آبـــان) با عرضـــه اولیه در بازار ســـرمایه کلید می‌خورد، که این وعده هم پوچ از آب درآمد.

امـــا در دی ماه و بعد از ماجـــرای حذف این دو تیم از لیگ باشگاه‌های آســـیا، اجبار برای این کار از آن جهت شـــدت گرفت که حذف این دو تیم از لیگ باشگاه‌های آسیا فقط مربوط به امسال نیست و بالاتر از آن ، حتی ممکن است محرومیت‌ها به کل فوتبال ایران سرایت یابد.

به ایـــن ترتیب در همان زمان رییس ســـازمان خصوصی ســـازی اعلام کرد: «تا پایـــان بهمن‌ماه ســـال جاری عرضه اولیه اســـتقلال و پرسپولیس کلید می‌خورد و باید صورت حســـاب‌های مالی دو باشگاه به صورت صحیح و درست به دست سازمان خصوصی‌سازی برسد».

در این راســـتا اواخر بهمن مـــاه یک گام ظاهرا بلند برداشـــته شـــد و این دو تیم «قیمت گذاری» شدند. ۲۵ بهمن حســـین قربانزاده، رئیس سازمان

در نیمه اسفندماه داستان خصوصی‌سازی این دو تیم با «پذیره نویســـی» در بورس آغاز شـــد. مهمترین تفاوت پذیره‌نویسی با عرضـــه اولیه (که قبلا قرار بود ســـهام پرسپولیس و استقلال به این شکل عرضه شود) این است که فرایند ورود سهام پذیره نویسی شده مدتها به طول خواهد انجامید و برخلاف عرضه اولیه قابل خرید و فروش نیست

خصوصی‌ســـازی اعلام کـــرد که بـــا ارزش‌گذاری کارشناســـی ســـرخابی‌ها در هیـــات واگـــذاری، پرسپولیس ۳۲۰۰ میلیارد تومان و استقلال ۲۸۰۰ میلیارد تومان قیمت‌گذاری شـــده‌اند. وی وعده داد که بـــه زودی عرضه در بازار پایـــه فرابورس انجام می‌شود.

بـــا این حال در همان روزها شـــایعاتی مبنی بر پیدا شـــدن یک خریدار بزرگ برای کل سهام قابل عرضه این تیم‌ها منتشر شد که باعث نگرانی برای اصولگرایان شـــد و حتی موضوع تا هشدار در نماز جمعه تهران رسید!

بهرحال در نیمه اســـفندماه داســـتان خصوصی سازی این دو تیم با «پذیره نویسی» در بورس آغاز شـــد. مهمترین تفاوت پذره نویسی با عرضه اولیه (که قبلا قرار بود سهام پرسپولیس و استقلال به این شـــکل عرضه شود) این است که فرایند ورود سهام پذیره نویسی شـــده مدتها به طول خواهد انجامید و برخلاف عرضه اولیه قابل خرید و فروش نیست.

این پذیره نویسی علی رغم امیدهای بسیاری که دولت به آن بسته بود و تبلیغات بسیار برای جذب هواداران آن طور که پیش بینی می‌شد، پیش نرفت و حتی به نظر بعضی کارشناســـان شکست خورد. نارضایتی هواداران از مدیریت این دو تیم و پول‌های خرج شده باعث شد که بسیاری این تلقی را داشته باشـــند که پولهایشان معلوم نیســـت چگونه خرج می‌شـــود، همان طور که مدیریت ایـــن دو تیم در طول این ســـالها بدهی‌های کلان برای این دو تیم به بار آورده است.

اما نکته مهمتر این است که آیا خصوصی سازی به این شـــکل مورد تائید کنفدراسیون آسیا خواهد بود؟ واقعیت این اســـت که اگر همه ســـهام پذیره نویسی شـــده توسط مردم خریداری شود، تنها ۱۰ درصد سهام هر یک از این دو باشگاه به مردم واگذار می‌شـــود و در واقع مالک اصلی و سیاســـت گذار و تعیین کننده مدیران آن همچنان دولت خواهد بود.

این موضوعی بـــود که کاظم اولیایی مدیر عامل اسبق استقلال درباره آن هشدار داد. وی در نوزدهم اسفند عنوان کرد: یکی از اشکالاتی که به سرخابی‌ها وارد اســـت مالکیت مشترک و همچنین تصمیمات دولتی برای آنهاست. مالکیت مشترک امکان تبانی ایجاد می‌کند و مغایر قوانین بین المللی اســـت و با دولتی بودن فوتبال هم مخالف هستند و باشگاه‌های فوتبال را بنگاه‌های تجاری می‌دانند که بر اســـاس قوانین تجـــارت باید اداره شـــوند. اینکه بیایید ده درصد سهام را با افزایش سرمایه به فروش برسانید کدام یک از این دو مشکل حل شده؟ الان مالک دو باشگاه چه کسی است؟ مشکلات با این روش هنوز به قوت خودش باقی اســـت. الان کمتر از یک سال فرصت است تا اشکالاتی که به صدور مجوز حرفه‌ای دو باشگاه گرفته شده برطرف شود و اگر این اتفاق نیافتد فصل بعد هم اســـتقلال و پرسپولیس مجوز حرفه‌ای نخواهند گرفت.

به این ترتیب شـــاید محتمل ترین گزینه برای ســـال بعد ادامه محرومیت استقلال و پرسپولیس در ســـال آینده باشـــد؛ زیرا آنچه صورت گرفته نه خصوصی ســـازی، بلکه نمایشی از خصوصی سازی است!